

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף מ"ה
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ג מסעיף ח' עד סימן ר"ד אמצע סעיף א' ועל לולבי'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ג' פרק ו' 'ועיקר המצוה של שמחת חתן' עד פרק ז'

לוח
לימוד
יומי

האם נשים מצטרפות ל'מנין' לקריאת המגילה?

שאלות ותשובות אקטואליות לחג הפורים

נלקטו מתוך ביאורים ומוספים למשנ"ב בהוצאת 'דרשו'

לכתחילה יש לקרוא את המגילה ב'מנין', דהיינו בציבור של עשרה אנשים, משום 'פרסומי ניסא'. ועשרה גברים ונשים יחד - מסתפק הרמ"א אם נחשבים כמנין, ומבארים האחרונים שהסיבה שלא להחשיבם כמנין אחד היא משום שלדעת חלק מהפוסקים אין סוג חיובם אחד, כלומר, הגברים חייבים בקריאת המגילה, והנשים בשמיעתה; וסיבה נוספת שאין לצרפם יחד - משום הפריצות שבדבר.

אכן, עשר נשים, שסוג חיובן אחד ואין כל מניעה לצרפן יחד - הורו הגרי"ח זוננפלד, הגרש"ז אויערבך והגרי"ש אלישיב שהן נחשבות כמנין לענין זה.

[ביאורים ומוספים למשנ"ב 'דרשו', תרצ, 60]

האם עדיף לקיים מצות משלוח מנות באמצעות שליח?

בכל המצוות ישנו כלל: 'מצוה בו יותר מבשלוחו', כלומר, יש להעדיף קיום המצוה בעצמו על פני קיומה באמצעות שליח, אולם, בנוגע למצות 'משלוח מנות' בפורים, כתבו כמה מהאחרונים - החוות יאיר, הערוך לנר ועוד - שיש להעדיף את קיום המצוה באמצעות שליח, על פני קיומה בעצמו. יש שדייקו זאת מלשון הכתוב 'ומשלוח מנות איש לרעהו', בשונה מ'מתנות לאביונים', ויש שהוסיפו טעמים לדבר - משום 'פרסומי ניסא', או כדי שהמשלח יהיה פנוי ליתר מצוות היום.

ולכל הדעות יוצאים ידי חובה אף שלא באמצעות שליח; והחזון איש והגרי"ז מברסק הורו שאין לחוש לכך אף לכתחילה. וכן הורה הגרש"ז אויערבך, אף שבעצמו הידר לעשות כך; וכן הורה הגרי"ש אלישיב, והוסיף כי אדרבה, אם טעם המצוה הוא להרבות אחוה ורעות, עדיף לקיימה בעצמו.

[ביאורים ומוספים למשנ"ב 'דרשו', תרצה, 38-39]

מה מברכים על גידולי 'מצע מנותק'?

כל מאכל שאינו 'גידולי קרקע', ברכתו 'שהכל'. וגידולים הגדלים באדמה המנותקת מהקרקע, המכונה בפי הפוסקים 'עציץ שאינו נקוב', ובלשונו 'מצע מנותק' - יש אומרים שאין לברך עליהם 'המוציא לחם מן הארץ' ו'האדמה', אך ניתן לברך עליהם 'העץ', כשמדובר בפרי העץ. ויש אומרים שניתן לברך גם 'האדמה', כיון שהגידולים גדלים באדמה; ורק 'המוציא' אין לברך, משום שאין זו ארץ, שהרי האדמה מנותקת מהקרקע. ולדעת כמה מפוסקי זמננו, דין גידולים אלו כגידול רגיל, ואף 'המוציא' יש לברך עליהם. [ביאורים ומוספים דרשו, רד, 6]

מה מברכים על 'גידולי מים'?

כאמור, מאכל שאינו 'גידולי קרקע', ברכתו 'שהכל'. ונחלקו פוסקי זמננו בנוגע לגידולים שונים המכונים בשם כללי 'גידולי מים', בהם אין במצע הזרעים עפר או אדמה, אך מגדלים בהם פירות הזהים לפירות האדמה והעץ: יש אומרים שברכתם 'שהכל', כיון שאין כאן ארץ, ולא אדמה ולא עץ; ויש אומרים שיש לברך עליהם את הברכה הראויה להם. ויש אומרים שאם המים שבגידולים מחוברים תמיד למים שבקרקע, נחשבים הגידולים כמחוברים לקרקע אף לדעת הסוברים ש'מצע מנותק' אינו נחשב כקרקע (ראה לעיל). [ביאורים ומוספים דרשו, רד, 6]

על איזה מאכל מברכים 'שהכל' ו'ברכת המזון'?

תבשיל ומאפה שברכתם 'המוציא', 'מזונות', 'העץ' או 'האדמה', שנשרפו מעט, או שניתן בו תבלין בכמות גדולה מהנדרש, וכדומה, וכן אם התייבשו או התקלקלו - אם טעמם נפגם מעט, ברכתם אינה משתנה; אך אם טעמם נפגם משמעותית, ועדיין ראויים לאכילה - ברכתם 'שהכל' ו'בורא נפשות'; למעט אם מדובר בלחם שאוכל ממנו כדי שביעה, שאז יתכן כי צריך לברך ברכת המזון. ואם יש במאכל חלק שטעמו אינו פגום או שאינו מקולקל - יש לברך על חלק זה את הברכה הראויה לו. [שו"ע רד, א, משנ"ב א-ב, וביה"ל ד"ה ופת; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

אתמול למדנו

- אין מברכים 'העץ' או 'האדמה' אלא על פירות שגודלו בידי אדם, או שטובים לאכילה כשהם חיים, אבל פירות שגדלו מאליהם ואינם טובים לאכילה אלא לאחר בישול וכדומה - ברכתם 'שהכל'.
- תבלין המיוצר מפירות, ירקות או עֵלִים - האוכל ממנו בפני עצמו, מברך 'שהכל', משום שאינו מיועד לאכילה בפני עצמו, אלא לנתינת טעם במאכל אחר.
- אם ייצרו מהפרי מאכל חדש על ידי תערובת של מרכיבים שונים, ולא ניכר בו כלל שמקורו בפרי זה - ברכתו 'שהכל' בכל מקרה. ומטעם זה מברכים 'שהכל' על מוצרי סויה למיניהם.

מחר נלמד

- מה מברכים על 'יוגורט' עם 'גרנולה'?
- האוכל קמח - האם מברך עליו?
- מה מברכים על עשבי בר הראויים לאכילה?